

ПОСАДОВА ІНСТРУКЦІЯ № 17
практичного психолога (код КП 2445.2)

(прізвище, імя та по батькові)

1. Загальні положення

1.1. Практичний психолог у системі освіти є складовою державної системи захисту психічного здоров'я громадян України і діє з метою виявлення і створення соціально-психологічних умов для розвитку особистості.

1.2. У своїй діяльності керується Конституцією України, Законом України «Про освіту», «Загальною Декларацією Прав Людини», «Конвенцією про права дитини», Постановою Президії Верховної Ради України «Про деякі заходи щодо психологічного захисту особистості», Законом України «Про загальну середню освіту», Програмою Президента «Діти України», Концепцією Нової Української школи. «Положення про психологічну службу», «Етичного кодексу товариства психологів України», чинного законодавства.

1.3. Практичний психолог призначається директором школи з числа осіб, які мають вищу відповідну освіту фахівця-психолога.

1.4. Практичний психолог безпосередньо підпорядковується керівнику закладу освіти, який затверджує їх плани роботи.

1.5. За своїм статусом практичний психолог належить до педагогічних працівників, відповідно до чинного законодавства користується всіма правами і гарантіями, передбаченими для них, є рівноправним членом колективу.

1.6. Тривалість робочого тижня практичного психолога визначена п.4.8 Положення про психологічну службу системи освіти України і складає 40 годин. Із них 20 годин відводиться для роботи безпосередньо у навчальному закладі (індивідуальна і групова психодіагностика, консультування учнів, учителів, батьків, корекційно-розвивальна робота тощо) і 20 годин – на підготовку до проведення соціально-психологічних заходів (занять, тренінгів, ділових ігор), обробку результатів досліджень, оформлення висновків тощо, які можуть виконуватися за межами навчального закладу.

1.7. Документація практичного психолога ділиться на три категорії: довідково-інформаційну; обліково-реєстраційну; для службового використання.

1.8. Доступ до документів категорій 2, 3 регулюється практичним психологом на підставі пунктів 4.3 - 4.6 Етичного кодексу психолога, прийнятого на I Установчому з'їзді Товариства психологів України 20 грудня 1990 р.

1.9. Конфіденційну інформацію про клієнта психолог має надавати тільки особам, які уповноважені здійснювати психологічну діяльність (за винятком доступних роз'яснень правоохоронним і судовим органам). Іншим така інформація подається в узагальненому вигляді.

1.10. Річний план практичного психолога узгоджується директором школи, затверджується – методистом-психологом міста відповідного рівня.

1.11. Практичний психолог повинен мати окремий кабінет з відповідним обладнанням.

II. Функції

2.1. Практичний психолог забезпечує своєчасне і систематичне вивчення психічного розвитку особистості, мотивів її діяльності і поведінки, сприяє забезпеченню повноцінному психічному розвитку дітей, створенню умов для самовиховання, саморозвитку, виконання виховних і освітніх завдань навчально-виховних закладів. з урахуванням вікових, інтелектуальних особливостей учнів.

2.2. Надає необхідну допомогу педколективу, адміністрації, батькам, усім учасникам освітнього процесу в забезпеченні нормального психічного розвитку дітей, реалізації індивідуального підходу у навчанні та вихованні підростаючого покоління.

2.3. Сприяє формуванню психологічної культури учнів, педагогів, батьків шляхом пропаганди психологічних знань.

2.4. На підставі використання досягнень психологічної науки і практики сприяти повноцінному особистісному та інтелектуальному розвитку учнів на кожному віковому етапі.

2.5. Планує разом з керівниками навчально-виховних закладів необхідні заходи щодо підвищення кваліфікації та атестації учителів, вихователів, адміністрації.

2.6. Бере участь у складанні планів роботи закладу освіти і слідкує за врахуванням у цих планах потреб учасників освітнього процесу, які впливають з психологічних обстежень.

2.7. Бере участь у роботі комісії з питань соціально-правового захисту дітей, команди психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП.

2.8. Методом психодіагностики, психопрофілактики, психологопедагогічної корекції, консультування надає допомогу учням, вихованцям, учителям, батькам у вирішенні питань навчання та виховання дітей.

2.9. Проводить психолого-педагогічну діагностику їхньої готовності до школи, до навчання в період переходу з однієї вікової групи до іншої, допомагає у виборі освітньої установи, профілю навчання згідно з рівнем індивідуального розвитку.

2.10. Планує, розробляє, впроваджує в практику розвиваючі, корекційні програми навчально-виховної діяльності з урахуванням статевих, вікових, інших особливостей дітей.

2.11. Сприяє пошуку, відбору, розвитку обдарованих дітей, вибору молоддю професії з урахуванням їх підготовки, здібностей..

- 2.12. Виявляє і обстежує вихованців, учнів, які потребують психологічної корекції інтелектуальної, емоційно-вольової, особистісної сфер психічного розвитку та психорегуляції, надає їм психологопедагогічну підтримку.
- 2.13. Надає необхідну та можливу допомогу адміністрації та педагогічному колективу у вирішенні основних проблем, пов'язаних із забезпеченням повноцінного психічного розвитку дітей, індивідуального підходу.
- 2.14. Здійснює первинну профілактику алкоголізму, наркоманії, інших шкідливих звичок серед дітей та підлітків, хвороб, які передаються статевим шляхом.
- 2.15. Проводить психологічну експертизу і психолого-педагогічну корекцію асоціальної поведінки, психолгічну реабілітацію неповнолітніх.
- 2.16. Використовує в роботі найновіші досягнення психологічної науки в цілому, а також загальної, дитячої, вікової, педагогічної, соціальної, та інших галузей практичної психології, зокрема.
- 2.17. Сприяє встановленню доброзичливого психологічного клімату, запобіганню конфліктів і міжособистісних ускладнень у педагогічному колективі шляхом психопрофілактичної, освітньо-пропагандистської та психокорекційної роботи.
- 2.18. Консультує керівників, працівників закладу з питань практичного використання психології організації освітнього процесу
- 2.19. Постійно підвищує свій професійний півень, загальну культуру.
- 2.20. Проводить засідання психолого-педагогічного семінару для педагогічних працівників.

III. Посадові обов'язки

- 3.1. У вирішенні всіх питань психолог виходить з інтересів дитини, завдання її повноцінного розвитку як особистості, яка розвивається; забезпечує умови її повноцінного особистісного і соціального розвитку.
- 3.2. Не бере на себе розв'язання питань, які неможливо вирішити з позицій сучасного стану психологічної науки і практики, а також таких питань, які знаходяться у компетенції представників інших спеціальностей. Розглядає питання та приймає рішення суто в межах своєї професійної компетенції, кваліфікації і знань.
- 3.3. Додержує педагогічної етики та етичного кодексу психолога, поважає гідність дитини, захищає її від будь-яких форм фізичного або психічного здоров'я.
- 3.4. Веде необхідну документацію згідно наказів Міносвіти і науки. Бере участь в організації освітнього процесу, забезпеченні всебічного особистісного розвитку дітей, підлітків, молоді, зміцненні психічного здоров'я. Виявляє причини, що утруднюють становлення особистості дитини. України, «Положення про психологічну службу», чинного законодавства.
- 3.5. Перешкоджає проведенню діагностичної, розвивальної, психокорекційної та інших видів робіт некомпетентними особами, які не мають відповідної професійної підготовки.
- 3.6. Виконує розпорядження і рекомендації про завдання і методи роботи лише з боку фахівців, керуючих ними за професійною лінією. Відповідно до своєї роботи в цілому психолог

зобов'язаний виконувати розпорядження адміністрації освітнього закладу, управління освіти, якщо ці розпорядження не знаходяться у протиріччі з психологічною наукою і практикою, або якщо їх виконання забезпечено наявністю у нього професійних можливостей і засобів.

3.7. Надає необхідну і можливу допомогу адміністрації і педагогічному колективу у вирішенні основних проблем, пов'язаних із забезпеченням повноцінного психічного розвитку дітей, індивідуального підходу до дитини.

3.8. У вирішенні всіх питань враховує конкретні зобов'язання і керується принципом «не нашкодь», тобто приймає рішення і веде роботу у формах, які виключають можливість зашкодження здоров'ю, честі, гідності дітей, педагогів або третіх осіб.

3.9. Психолог зобов'язаний зберігати професійну таємницю: не розповсюджувати відомості, отримані в результаті діагностичної і консультативної роботи, якщо знайомство з ним не є необхідним для здійснення педагогічного аспекту психокорекції і може зашкодити дитині та її оточенню.

3.10. Працювати у тісному контакті з адміністрацією і педагогічним колективом.

3.11. Своєчасно надає необхідну інформацію і звітність керівникові психологічної служби відповідного рівня.

3.12. Користується тільки науково обґрунтованим психодіагностичним, соціологічним інструментарієм, а також корекційними, розвиваючими програмами, затвердженими у відповідних інстанціях і ефективність яких підтверджена на практиці.

3.13. Сприяє атмосфері доброзичливості серед учнівського та педагогічного колективів, в дусі взаєморозуміння, миру, злагоди між різними національними, етнічними, релігійними групами.

3.14. Настановленням і особистим прикладом утверджує повагу до принципів загальнолюдської моралі, батьків, жінки, культурнонаціональних, духовних цінностей України, країни походження, дбайливе ставлення до навколишнього середовища, пропагандує здоровий спосіб життя.

3.15. Повідомляє керівника навчального закладу, якщо трапився нещасний випадок. Організовує надання першої допомоги потерпілому.

3.16. Веде профілактичну роботу щодо запобігання травматизму серед учнів.

IV. Права

Практичний психолог має право:

4.1. Знайомитись з документацією навчально-виховного закладу, звертатись із запитом до установ і закладів системи освіти та інших організацій з питань психічного здоров'я і розвитку дитини.

4.2. Не брати на себе розв'язання питань, які неможливо вирішити з позицій сучасної психологічної науки і практики.

4.3. Бути присутнім на уроках, заняттях, при роботі гуртків, позакласній, позашкільній та іншій роботі з метою вивчення дитини, учнів, учнівського колективу, вихованців, студентів, а також на екзаменах, контрольних роботах, заліках, контрольних зрізах з метою забезпечення правил психогігієни та захисту прав дитини.

- 4.4. Брати участь у роботі нарад, педагогічних рад, психологопедагогічних консилиумів, методичних об'єднань, засідань кафедр тощо
- 4.5. Брати участь з правом голосу в роботі комісій, які вирішують подальшу долю дітей. У випадках непогодження з рішенням психолог має право довести свою особисту думку до відома відповідних інстанцій.
- 4.6. Має право приймати участь в шкільній атестаційній комісії для проведення атестації педагогічних працівників навчального закладу.
- 4.7. Перешкоджати проведенню діагностичної, психокорекційної та інших видів робіт некомпетентними особами, які не володіють відповідною професійною підготовкою.
- 4.8. Відмовитись надавати конфіденційну інформацію стороннім особам, які не уповноважені здійснювати психологічну діяльність (за винятком доступних роз'яснень правоохоронним і судовим органам), або надавати в узагальненому вигляді.
- 4.9. Виконувати накази та рекомендації про завдання і методи роботи тільки з боку спеціалістів, які керують ними тільки по професійній лінії.
- 4.10. Самостійно формулювати конкретні завдання роботи з дітьми, добирати форми і методи роботи, вирішувати питання про черговість проведення різних видів робіт.
- 4.11. Відмовлятися від виконання розпоряджень адміністрації в тих випадках, коли ці розпорядження суперечать професійним та етичним принципам або завданням цієї роботи, що визначає діюче Положення про психологічну службу в системі освіти України і «Етичний кодекс практичного психолога».
- 4.12. Відмовлятися від додаткового навантаження, пов'язаного з адміністративною, профспівковою, виховною, господарчою, а також педагогічною діяльністю не в межах психологічної освіти.
- 4.13. Проводити психологічні вимірювання, дослідження усіх учасників навчально-виховного процесу.
- 4.14. Має право проводити в навчальному закладі індивідуальні та групові соціально-психологічні обстеження і експерименти з дослідницькою метою.
- 4.15. Брати участь у розробці нових методів психодіагностики, психокорекції та інших видів робіт, оцінці їхньої ефективності.
- 4.16. Виступати перед адміністрацією, педагогічними працівниками, батьками з рекомендаціями, та пропозиціями щодо вдосконалення навчально-виховної роботи, оздоровлення психологічного клімату, розвитку культури психологічних знань педпрацівників і батьків, виходячи з висновків психологічних досліджень і спостережень.
- 4.17. Виступати з доповідями на Всеукраїнських, обласних конференціях з узагальнення досвіду роботи, в науково-популярних та наукових журналах і газетах.
- 4.18. Мати навчальну та факультативну роботу в обсязі до 240 годин у рік, у відповідності з базовою освітою та психологічною кваліфікацією.
- 4.19. Виконувати підготовку до проведення соціально-психологічних заходів (занять, тренінгів, ділових ігор), обробку результатів досліджень, оформлення висновків тощо за межами навчального закладу в обсязі 20 годин на місяць згідно «Положенню про психологічну службу України».
- 4.20. Підвищувати свій професійний і кваліфікаційний рівень.

4.21. Вимагати від адміністрації та вищих інстанцій надання окремого приміщення з відповідним обладнанням для якісного виконання функціональних обов'язків згідно "Положенню про кабінет", та інших умов для успішного виконання службових обов'язків. 4.22. Звертатись у відповідні органи системи освіти, державні та громадські організації з питань захисту своїх професійних інтересів та соціальних прав, підвищення професійного рівня, покращення діяльності психологічної служби навчального закладу, регіону.

V. Відповідальність

5.1. Психолог несе персональну відповідальність за правильність психологічного діагнозу, адекватність діагностичних та корекційних методів, що пропонуються.

5.2. На психолога покладається відповідальність за надійність використаних методів та програмного забезпечення.

5.3. Психолог несе відповідальність за збереження протоколів дослідження, документації її в установленому порядку та обладнання шкільного психологічного кабінету.

5.4. Відповідає за безпечне проведення психологічного діагнозу, індивідуальних та групових соціально-психологічних обстежень й експериментів та інших психологічних робіт.

5.5. Несе особисту відповідальність за збереження життя і здоров'я учнів.

VI. Повинен знати

6.1. Повинен мати знання в обсязі вищої освіти зі спеціальності "Психологія".

6.2. Має знати загальну, соціальну, дитячу, вікову психологію, психологію особистості, загальну педагогіку.

6.3. Має знати основи дефектології, сексології, профорієнтації і психології праці, психодіагностики, психопрофілактики, психотерапії, психогігієни, організацію освіти, психологію управління.

6.4. Має знати форми, методи, засоби ефективного навчання і виховання, діагностики і корекції психічного розвитку дитини; індивідуальні характеристики вихованців, учнів, соціальні, культурні, психологічні умови їх навчання та виховання.

6.5. Повинен знати програмно-методичні матеріали і документи щодо обсягу, рівня освіти дітей, вимоги до нормативного забезпечення навчально-виховного процесу; основні напрямки і перспективи розвитку освіти, психолого-педагогічної науки.

6.6. Повинен знати і додержуватись Закону Україні "Про освіту", Декларацію прав людини, Конвенцію про права дитини, інші законодавчі акти і нормативно-правові акти та документи з питань навчання і виховання дітей та молоді, державну мову відповідно до чинного законодавства про мови в Україні.

6.7. Повинен вміти ефективно застосувати професійні знання в практичній діяльності.

6.8. Повинен мати ціннісні орієнтації, спрямовані на всебічний культурний, духовний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, творчу психолого-педагогічну діяльність.

VII. Кваліфікаційні вимоги

7.1. Практичний психолог вищої категорії має вищу освіту зі спеціальності “Психологія”, проявляє високий рівень професіоналізму, ініціативи, творчості, досконало володіє ефективними формами, методами психологічного забезпечення навчально-виховного процесу, досяг високої результативності, якості своєї праці, відзначається загальною культурою, моральними якостями, що служать прикладом для наслідування. Стаж педагогічної роботи не менше 8 років, у тому числі на посаді практичного психолога освітньої установи – не менше 5 років.

7.2. Практичний психолог I категорії має вищу освіту зі спеціальності “Психологія”, виявляє ґрунтовну професійну компетентність, добре володіє ефективними формами, методами психологічного забезпечення педагогічного процесу, досяг значних результатів у психолого-педагогічній діяльності, відзначається загальною культурою, моральними якостями, що служать прикладом для наслідування. Стаж педагогічної роботи не менше 5 років, у тому числі на посаді практичного психолога освітньої установи – не менше 3 років.

7.3. Практичний психолог II категорії має вищу психологічну освіту, виявляє достатній професіоналізм, використовує сучасні форми, методи психологічного забезпечення навчання та виховання, розвитку дітей, вихованців, учнів, досяг вагомої результативності у психолого-педагогічній діяльності, відзначається загальною культурою, моральними якостями, що служать прикладом для наслідування. Стаж педагогічної роботи не менше 3 років, у тому числі на посаді практичного психолога освітньої установи – не менше 1 року.

7.4. Практичний психолог має вищу психологічну освіту, професійно компетентний, забезпечує нормативні рівні психологічної підтримки педагогічного процесу, задовольняє загальні етичні та культурні вимоги до педагогічних працівників.

VIII. Взаємовідносини

8.1. Практичний психолог працює в режимі ненормованого робочого дня за графіком, складеним, виходячи з 40 - годинного робочого тижня. Із них 20 годин відводяться для роботи безпосередньо у навчальному закладі і 20 годин – на підготовку до проведення соціально-психологічних заходів, обробку результатів досліджень, оформлення висновків тощо, які можуть виконуватись за межами навчального закладу. Графік роботи затверджується директором школи.

8.2. План роботи погоджується із методистом управління освітою та затверджується директором школи.

8.3. Практичний психолог тісно співпрацює із заступником директора з виховної роботи.

8.3. Надає директору письмовий звіт про свою діяльність наприкінці кожного півріччя, керівнику психологічної служби відповідного рівня – наприкінці навчального року.

8.4. Отримує від директора школи, заступників інформацію нормативно-правового і організаційно-методичного характеру.

8.5. Систематично обмінюється інформацією з питань, що входять в його компетенцію з педагогічними працівниками школи.

8.6. Консультує адміністрацію, педагогічних працівників, батьків, учнів з питань психології, практичного використання в організації навчально-виховного процесу.

9. Охорона праці

9.1. Забезпечує виконання законодавством, нормативних актів, наказів, рішень, інструкційних матеріалів з охорони праці.

9.2. Проводить організаційні заходи щодо профілактики дитячого травматизму, нещасних випадків у школі та поза нею.

9.3. Забезпечення дотримань санітарно-гігієнічних вимог під час організації навчально-виховного процесу.

9.4. Щорічно проходить медичний огляд.

9.5. Дбає про особисту безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я оточуючих людей в процесі виконання посадових обов'язків чи під час перебування на території закладу освіти.

9.6. Дотримується правил пожежної безпеки на робочому місці, виховує у дітей обережність у поводженні з вогнем, своєчасно повідомляє про виникнення пожежі та вживає заходів щодо її ліквідації, рятування людей і майна.

9.7. Приймає участь у розслідуванні нещасних випадків.

9.8. Дотримується вимог Закону України «Про дорожній рух» та проводить профілактичні бесіди відповідно з учнями.

10. Обов'язки в умовах карантину

З метою запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) практичному психологу необхідно:

- дотримуватися протиепідеміологічних вимог і рекомендацій Міністерства освіти і науки України щодо особливостей організації освітнього процесу в закладах освіти під час карантину;
- у межах робочого часу, визначеного графіком, виконувати свої професійні обов'язки, організовувати та проводити, за розпорядженням керівника, освітній процес, складати або корегувати плани професійного розвитку та самоосвіти, розробляти конспекти занять відповідно до освітньої програми тощо;
- в умовах карантину варто налагодити тісну взаємодію із батьками вихованців, проводити консультації з батьками вихованців щодо організації освітньої діяльності вдома, розпорядку дня, харчування дитини тощо. Комунікацію можна організувати за допомогою онлайн-конференцій, спілкування у групах в соціальних мережах, мобільних додатках, за допомогою електронної пошти тощо;

- за потреби проводити онлайн-заняття з дітьми за допомогою дистанційних технологій в режимі реального часу або надсилати їх запис батькам вихованців чи розміщувати на вебсайті закладу освіти.

Розроблено

_____ (підпис)

Світлана АМЕРХАНЯН, директор ліцею
(прізвище та ініціали, посада)

ПОГОДЖЕНО Голова профспілкового комітету

_____ (дата)

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

З інструкцією ознайомлений (-а):

_____ (дата)

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)